

Sisäministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.sm@gov.fi

VN/18335/2026

HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Hätäkeskuslaitos kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle vaaratiedotteesta annetun lain 5 § ja 7 § muuttamisesta.

Lakimuutoksen tavoitteet ovat ehdottoman tarpeellisia. Hätäkeskuslaitos kannattaa esitetyjä tavoitteita.

Turvallisuusympäristön muutokset ovat lisänneet tarvetta varoittaa väestöä nykyistä tehokkaammilla ja tavoitettavuuden varmistavilla teknologioilla. Solulähetysjärjestelmä (Cell Broadcast) on tähän tarkoituksenmukainen järjestelmä. Samalla Suomi myös täyttää Euroopan unionin eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännösten artiklan 110 vaatimukset tavoittaa vaaratilanteissa myös alueella vierailevat ihmiset matkapuhelinverkkojen kautta.

Hätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan eri turvallisuusviranomaiset ovat jo pitkään yhdessä tunnistaneet Cell Broadcast -teknologian tarpeellisuuden, mutta kehittämisen vaatimia resursseja ei ole ollut. Koska Suomessa ei ollut näköpiirissä tekstiviestiin tai solulähetysjärjestelmään (Cell Broadcast) perustuvaa vaaratiedotejärjestelmää, Hätäkeskuslaitos päätti vuonna 2019 lisätä sovellukseen tiedoteominaisuuden. Näin vaaratiedotteiden jakelu saatiin aiempaa monikanavaisemmaksi. 112 Suomi -sovellukseen kehitetyn vaaratiedoteominaisuuden ei ole nähty olevan ns. pakottavaa viestien vastaanottoa mahdollistavaa järjestelmää korvaava järjestelmä, vaan enemmänkin lisäarvopalvelu. Vaaratiedotteet on lisätty 112 Suomi -sovellukseen vuodesta 2019 alkaen, mutta koko ajan on tiedostettu sovelluksiin liittyvät lainalaisuudet ja heikkoudet esimerkiksi siinä, miten puhelinten eri käyttöjärjestelmät tuovat omat rajoituksensa sovelluksen kautta välitettävien vaaratiedotteiden läpimenoa koskien. Puhelimen käyttäjä on voinut myös omin valinnoin vaikuttaa vaaratiedotteiden läpimenoon.

Solulähetysjärjestelmä (Cell Broadcast) mahdollistaa jatkossa vaaratiedottamisen eri tasoisena (erilaisin äänimerkein) myös itse järjestelmässä. Lisäksi käytössä ovat edelleen nykyiset vaaratiedotekanavat.

Virallisten vaaratiedotekanavien rinnalle on Hätäkeskuslaitoksen tarjoamaan telepäätelaitesovellukseen (112 Suomi) lisäksi tulossa erillinen ominaisuus ilmasta uhkaavasta vaarasta varoittamiseen, mikä täydentää kyvykkyyttä monikanavaisen väestön varoittamiseen. Mahdollisuus useiden kanavien käyttämiseen tiedotteiden näkyvyyttä ja parantaa varautumista häiriötilanteissa.

Hätäkeskuslaitos katsoo, että monikanavaisen vaaratiedottamisen säilyttäminen on tärkeää siitäkin syystä, että kaikilla kansalaisilla ei ole välttämättä sellaista matkapuhelinta, joka mahdollistaisi vaaratiedotteen vastaanottamisen vain solulähetyksen tai sovelluksen kautta. Mikäli kysymys on välittömiä suojaustoimia vaativasta tilanteesta, on tärkeää, että vaaratiedote kyetään välittämään nopeasti ja samanaikaisesti useilla eri kanavilla.

Monikanavaisen tiedottamisen osalta tulee huolehtia kuitenkin siitä, että eri tiedotekanavilla tieto on yhdenmukaista ja mahdollisimman yhdenaikaista. Siitä syystä on tärkeää, ettei tiedottaminen eri järjestelmillä hajaudu lukuisiin eri paikkoihin, vaan toimintaprosessit ovat suoraviivaisia ja vastuut selkeät. Hallituksen esitys tukee tätä periaatetta.

Hallituksen esityksessä kaikissa tilanteissa vaaratiedote olisi välitettävä kaikilla eri vaaratiedottamiskanavilla huolimatta siitä, mikä uhkan tai vaaran taso on (pl. televisio, jonka käyttäminen on harkinnanvaraista). Hätäkeskuslaitos katsoo, että tiedottamisvastuussa olevalle viranomaiselle tulisi mahdollistaa erilaisten väestön varoittamisen menetelmien harkinnanvarainen valinta. Lainsäädännön ei tulisi valittavien menetelmien (vaaratiedottamiskanavien) osalta olla ehdoton, vaan mahdollistaa joissain vaaratilanteissa esimerkiksi ainoastaan matkapuhelinpohjaisten tiedotuskanavien käyttämisen. Hätäkeskuslaitos katsoo, että lievemmissä vaaratilanteissa, kuten esimerkiksi hätäliikenteen häiriötilanteissa, saattaisi väestön varoittamiseen riittää vain Hätäkeskuslaitoksen tarjoaman telepäätelaitesovelluksen ja solulähetyksjärjestelmän (Cell Broadcast) käyttäminen järjestelmän EU Alert -määrittelyn mahdollistamalla lyhyemmällä merkkiäänellä. Solulähetyksjärjestelmän (Cell Broadcast) EU Alert -konseptin mukaisten eri "hälytystasojen" käyttämisestä voidaan vaihtoehtoisesti säätää valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi tulee huomioitavaksi se, että erilaisilla vaaratiedotekanavilla ei välttämättä pystytä välittämään tiedotteita täysin saman merkkimäärän mukaisesti. Viestien sisältö on tarkoituksenmukaista mahdollistaa siten, että se on välitysmenetelmäkohtainen, kunhan tiedotteen pääviesti ei muutu. Kirjoitusasu tai tekstin kirjoitusjärjestys tai käännös voi olla eri järjestelmissä erilainen, koska eri vaaratiedotekanavien teknologiat sekä kirjoituskentät ja niiden järjestys voivat olla erilaiset. Lainsäädännön tulee mahdollistaa tämä.

Hallituksen esityksessä esitetään Cell Broadcast -termin käyttämistä myös lain pykälissä. Hätäkeskuslaitos esittää tältä osin käytettäväksi suomenkielisiä termiä solulähetys ja ruotsinkielistä termiä cellbaserad utsändning. Myöhemmin mahdollisesti teknologian muuttuessa lainsäädäntö ei olisi teknologiasidonnainen. Hallituksen esityksessä olisi hyvä tuoda esiin myös se, että minkä tahon vastuulle tulevan solulähetysjärjestelmän (Cell Broadcast) ylläpito ja häiriönhallinta kuuluu.

Solulähetysjärjestelmän (Cell Broadcast) kehittäminen on tällä hetkellä käynnissä ja aikataulu käyttöönotolle on vielä vahvistumatta tavoiteaikataulusta huolimatta. Vielä ei ole päästy testausvaiheeseen tai koulutettu esimerkiksi Hätäkeskuslaitoksen johtokeskuksen henkilöstöä tulevan järjestelmän käyttöön. Tästä syystä Hätäkeskuslaitos esittää harkittavaksi siirtymäaikaa lakimuutoksen voimaantumiseen.

Hätäkeskuslaitos esittää seuraavia täydennyksiä ja muutoksia esityksessä oleviin 5 §:n ja 7 §:n kirjauksiin:

5 § Vaaratiedotteen välittäminen väestölle

Vaaratiedote välitetään väestölle tiedotusvastuussa olevan viranomaisen päätöksen mukaisesti solulähetysjärjestelmän, Hätäkeskuslaitoksen tarjoaman telepäätelaitesovelluksen ja radion kautta.

7 § Vaaratiedottamisprosessin kulku

Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen solulähetysjärjestelmään ja tarjoamaansa telepäätelaitesovellukseen sekä radiossa, televisiossa ja Yleisradion internetissä tarjoamissa palveluissa tapahtuvaa jakelua varten Yleisradio Oy:öön.

Solulähetysjärjestelmän käyttöönotto vaatii erilaisten ohjeistusten (kuten Vaaratiedoteoppaan) päivitystä ja koulutusta tiedotusvastuullisille tahoille. Jotta päivitykset olisivat aikaa kestäviä, tulisi vaaratiedotelain muitakin pykäläiä tarkastella nykyiseen toimintaympäristöön peilaten ja vuosien varrella kertyneeseen empiiriseen kokemukseen pohjaten. Tästä syystä Hätäkeskuslaitos haluaa nostaa esiin tarpeen kehittää vaaratiedottamista koskevaa lainsäädäntöä jatkossa seuraavilta osin:

4 § Vaaratiedotteen antaminen

LisäySESitys: Vaaratiedote on annettava aina, jos väestöä varoitetaan äänimerkein.

Vaikutus: Väestöhälyttimiä käytettäessä väestön varoittamiseen on välttämätöntä antaa myös vaaratiedote toimintaohjeineen. Muussa

tapauksessa ruuhkautetaan hätänumero ja aiheutetaan yhteiskunnassa merkittävää epätietoisuutta. Asia tuodaan esiin hallituksen esityksessä, mutta tämä olisi hyvä lisätä myös pykäläkirjauksiin ja tarkentaa asiaa valtioneuvoston asetuksella.

6 § Väestön varoittamisessa käytettävät kielet

Muutosesitys: Jos 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaarallinen tapahtuma tai sen seuraukset kohdistuvat pääosin saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle tai milloin siihen muutoin on erityistä syytä, vaaratiedote on mainitulla alueella annettava lisäksi saamen kielellä.

Vaikutus: Muotoilu vastaisi saamen kielilain (1086/2003) 8 §:n 4 momentin mukaista kirjausta ja selkeyttäisi myös tiedotusvastuussa olevan viranomaisen tilannearviota siitä, milloin vaaratiedote on annettava eri saamen kielillä.

Lisäyksesitys: Vaaratiedote voidaan tiedotusvastuussa olevan viranomaisen harkinnan mukaan antaa tarvittaessa myös englannin kielellä.

Vaikutus: Tämä tarkoittaisi jatkokehitystä kielivalintojen osalta myös esimerkiksi 112 Suomen käyttöliittymään, josta syntyisi kustannuksia. Lisäksi se tarkoittaisi eri viranomaisten vaaratiedotepohjien päivittämistä myös englannin kielelle.

8 § Vaaratiedotteen kääntäminen

Muutosesitys: Pykälä tulisi ei-tarkoituksenmukaisena poistaa. Käännösavustus on koskenut ainoastaan pelastusviranomaista, poliisia ja Rajavartiolaitosta sekä Ahvenanmaan valtionvirastoa. Erityisesti pelastusviranomaisten ja poliisin johtokeskusjärjestelmä on vakiintunut, joka on parantanut näiden valmiuksia mm. valmiiden vaaratiedotepohjien käyttöön eri kielillä. Rajavartiolaitoksella on vakiintunut johtokeskuskokonaisuus ollut olemassa jo pidempään. Lisäksi keinoälyn yleistyessä myös viranomaiskäytössä, käännösavun tarve lienee jatkossa varsin vähäistä.

Edellä mainituista syistä käännösavun antamisen säätäminen Hätäkeskuslaitoksen tehtäväksi ei ole enää tarkoituksenmukaista. Lisäksi mahdollinen käännösavustusprosessi käännösten tarkistuttamisineen lisää turhia viiveitä väestön varoittamiseen. Joka tapauksessa vaaratiedotteen sisällöstä vastaa kuitenkin aina tiedotusvastuussa oleva viranomainen. Käännösapua pystytään antamaan tarvittaessa Hätäkeskuslaitoksesta tukitoimena osana normaalia viranomaisyhteistyötä.

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

Lausunto

HAK-2613442 5 (5)

00.02.04

HAK-2026-794

Valmius-, turvallisuus- ja toimitilat -yksikkö

31.7.2026

Hätäkeskuslaitoksen ylijohhtajan sijainen

Hallinto- ja tukipalveluosaston johtaja

Arttu Perttula

Valmiusjohtaja

Marko Nieminen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Hätäkeskuslaitos 31.07.2026 klo 10:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi
todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Jakelu

Sisäministeriö kirjaamo

Tiedoksi